

**СИЛАБУС ОСВІТНЬОГО КОМПОНЕНТА
ДОГЛЯД ЗА ХВОРИМИ ПРАКТИКА (хірургія)**

Спеціальність: **222 «Медицина»**
Освітньо-професійна програма: **«Медицина»**
Код компонента в освітній програмі: **ОК 19**
Рівень вищої освіти: **другий (магістерський)**
Форма здобуття освіти: **денна**
Рік навчання: **2**
Семестр(и): **III (осінній), або IV (весняний)**
Тип освітнього компонента: **основний**
Навчальний рік: **2025-2026**

Обсяг: **__1__ кредит ECTS (30 год.)**
Навчальні заняття: **практичні, заняття, консультації**
Підсумковий контроль: **диф. залік**
Пререквізити: **Медична біологія, Медична та біологічна фізика; медичні інформаційні технології, Біоорганічна хімія, Безпека життєдіяльності; основи біоетики та біобезпеки, охорона праці в галузі, Перша медична допомога (практика)**

Кафедра/підрозділ: кафедра хірургії №4 вул. Краснодарська, 104, КНП МБЛ № 18 ХМР,

Керівник освітнього компонента: доцент Циганенко Оксана Сергіївна,
os.tsyhanenko@knu.edu.ua

Сторінка освітнього компонента в Системі дистанційного навчання ХНМУ (Moodle):

<https://distance.knu.edu.ua/course/index.php?categoryid=933>

(посилання на сторінку освітнього компонента в Системі дистанційного навчання ХНМУ)

ОПИС ОСВІТНЬОГО КОМПОНЕНТА

«Догляд за хворими» є першою клінічною дисципліною, під час вивчення якої відбувається знайомство студента із роботою медичних закладів стаціонарного типу, перший контакт із хворими, формування морально-етичних основ подальшої професійної поведінки. Навчальна дисципліна «Догляд за хворими» передбачає вивчення гігієнічних, профілактичних та лікувальних заходів, які входять до компетенції молодшого та частково середнього медичного персоналу і застосовуються для створення комфортних умов перебування хворого у медичному закладі, сприяння якнайшвидшого одужання пацієнта, запобігання розвитку ускладнень, а також опанування найпростішими маніпуляціями надання першої медичної допомоги при невідкладних станах. Засвоєння матеріалу базується на послідовному ознайомленні з особливостями реалізації вказаного обсягу дій у роботі терапевтичних, хірургічних та педіатричних відділень лікарень.

МЕТА КУРСУ є:

- оволодіння систематизованими знаннями щодо організації догляду за хворими в умовах стаціонару та амбулаторії;
- формування практичних умінь і навичок молодшого медичного персоналу, необхідних для забезпечення комфортних умов перебування пацієнтів,

спостереження за їхнім станом і надання допомоги у задоволенні фізіологічних потреб;

- опанування принципів асептики, антисептики та санітарно-гігієнічного режиму лікувально-профілактичних закладів;
- оволодіння знаннями щодо догляду за хворими після операцій, при тяжких та інфекційних захворюваннях, а також профілактики ускладнень, пов'язаних із тривалим перебуванням у стаціонарі;
- формування розуміння ролі догляду в системі лікувального процесу та підготовки хворих до діагностичних і лікувальних процедур;
- оволодіння навичками спостереження за життєвими показниками, догляду за тяжкохворими, пацієнтами з обмеженими можливостями та у термінальних станах;
- формування професійних якостей, морально-етичних та деонтологічних принципів медичного працівника при спілкуванні з пацієнтами та їхніми родичами.

РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ:

- засвоєння основ організації роботи середнього та молодшого медичного персоналу у стаціонарі;
- оволодіння навичками санітарно-гігієнічного догляду за пацієнтами, включаючи зміну постелі, гігієну шкіри, ротової порожнини, профілактику пролежнів;
- набуття умінь спостерігати за загальним станом хворих, вимірювати температуру тіла, пульс, артеріальний тиск, частоту дихання, фіксувати результати у медичній документації;
- засвоєння правил організації режиму харчування, питного режиму та контролю за функціями видільної системи пацієнта;
- оволодіння навичками підготовки хворих до обстежень, діагностичних процедур і оперативних втручань, догляду у післяопераційному періоді;
- набуття практичних умінь з виконання простих медичних маніпуляцій — вимірювання температури, пульсу, артеріального тиску, постановки клізми, підмивання, годування тяжкохворих, догляду за дренажами, катетерами, стомами;
- оволодіння правилами поводження з перев'язочним матеріалом, знанням видів пов'язок і технікою їх накладання;
- засвоєння основ профілактики внутрішньолікарняної інфекції, правил роботи в перев'язочній, операційній та стерилізаційній;
- оволодіння алгоритмами надання першої допомоги при невідкладних станах (кровотеча, шок, зупинка серця, непритомність, опіки, відмороження тощо);

- формування морально-етичних, комунікативних і деонтологічних навичок у професійному спілкуванні з пацієнтами та медичним персоналом.

ЗМІСТ ОСВІТНЬОГО КОМПОНЕНТА

Перелік тем практичних /лабораторних занять/ семінарів (6 год.):

1. Введення в хірургію. Організація та гігієна роботи у хірургічному стаціонарі. Організація роботи в чистій перев'язочній. Десмургія, перев'язочний матеріал, типові бинтові пов'язки. Догляд за хворими, оперованими на органах черевної порожнини, промежині, кінцівках. Пов'язки на живіт, промежину, кінцівки.
2. Антисептика та антисептика. Догляд за хворими з гнійною патологією. Стерилізація перев'язочного матеріалу і операційної білизни. Організація роботи в операційній. Хірургічна обробка рук хірурга та операційного поля.
3. Хірургічна операція, підготовка хворих до операцій. Догляд за хворими у післяопераційному періоді. Диференційований залік.

Перелік тем самостійної роботи студента (24 год.)

1. Десмургія та техніка накладання бинтових пов'язок при ушкодженнях різних анатомічних ділянок
Організація догляду за хірургічними пацієнтами після операцій на органах черевної порожнини та кінцівках
2. Методи стерилізації та дезінфекції у хірургічних підрозділах: аналіз ефективності та контроль якості
Антисептична обробка операційного поля та рук хірурга: техніка виконання та профілактика інфекційних ускладнень
3. Передопераційна підготовка пацієнта та вибір методів знеболення при хірургічних втручаннях
Підготовка до диференційованого заліку.

СРС спрямована на поглиблення та закріплення теоретичних знань, отриманих під час аудиторного навчання та сприяють формуванню професійних компетентностей. Результати СРС підлягають контролю та включені до підсумкового контролю знань.

Консультації: *онлайн, за попередньою реєстрацією на сторінці курсу в Системі дистанційного навчання курсу.*

Методи навчання: лекції; практичні заняття, ділові ігри, доповіді студентів, моделювання проблемних ситуацій, вирішення ситуаційних та практичних завдань, а також самостійна робота здобувачів вищої освіти з інформаційними джерелами.

Протягом вивчення освітнього компоненту всі види діяльності здобувачів вищої освіти підлягають контролю, як поточному (на кожному занятті), так і підсумковому (під час контрольних заходів).

ОЦІНЮВАННЯ

Поточна навчальна діяльність (ПНД). Оцінювання успішності здобувачів освіти здійснюється відповідно до Інструкції з оцінювання навчальної діяльності здобувачів вищої освіти в ХНМУ (https://knmu.edu.ua/doc_block_type/instrukczyi-navchalnogo-proczesu/). Оцінка за практичне чи підсумкове заняття становить від 2 до 5 балів. Подання завдань за запізненням з неповажних причин тягне за собою зниження оцінки відповідно до відсотка запізнення в часі від часу виконання завдання. Завдання перевіряються протягом 24 год. Оцінки виставляються в електронний журнал. Незадовільні оцінки відпрацьовуються відповідно до Положення про порядок відпрацювання студентами ХНМУ навчальних занять (chrome-extension://efaidnbmnnnibpcajpcgclefindmkaj/https://knmu.edu.ua/wp-content/uploads/2021/05/pol_por-vidprac-zaniat.pdf).

В кінці семестру середня оцінка за семестр конвертується у багатобальну оцінку (70 – 120 балів) відповідно до таблиці 1 Інструкції з оцінювання (див. вище). Середнє арифметичне ПНД за обидва семестри становить **загальну навчальну діяльність (ЗНД)**.

Індивідуальні завдання (ІЗ) Індивідуальні завдання студента (далі – ІЗС) не є обов'язковим елементом, але при бажанні здобувача освіти може бути виконане і оцінюються в балах ECTS (не більше 10), які додаються до суми балів, набраних за поточну навчальну діяльність. На засіданні кафедри затверджено перелік індивідуальних завдань (участь з доповідями в студентських конференціях, профільних олімпіадах, підготовка аналітичних оглядів з презентаціями з перевіркою на плагіат) з визначенням кількості балів за їх виконання, які можуть додаватись, як заохочувальні (не більше 10).

Підсумковий контроль. Умовою допуску до диф.заліку є набрання 70 балів ЗНД. Оцінка за диф.залік становить від 50 до 80 балів.

Оцінка з дисципліни (ОД). $ОД = ЗНД + ІЗ + ДЗ$.

Оскарження результатів підсумкового контролю проводиться у встановленому в ХНМУ порядку (https://knmu.edu.ua/wp-content/uploads/2021/05/polog_apel_kontrol.pdf).

ПОЛІТИКИ ОСВІТНЬОГО КОМПОНЕНТА

Рекомендації щодо роботи на курсі: брати активну участь у всіх формах роботи на заняттях, присвячувати 1-2 год. щодня виконанню самостійної роботи та підготовці до занять, ставити запитання під час занять, відвідувати консультації, вчасно здавати завдання та виконувати усі форми контролю.

Відвідування занять. Відвідування лекцій та практичних занять є обов'язковим. Формою одягу під час офлайн-занять є білий медичний халат. При запізненні на лекцію або практичне заняття більше ніж на 5 хвилин здобувач(ка) освіти може бути не допущений(на) до заняття. Пропущені заняття відпрацьовуються відповідно до Положення про порядок відпрацювання студентами ХНМУ навчальних занять (chrome-extension://efaidnbmnnnibpcajpcgclefindmkaj/https://knmu.edu.ua/wp-content/uploads/2021/05/pol_por-vidprac-zaniat.pdf).

Академічна доброчесність. ХНМУ стоїть на позиціях нульової толерантності до проявів академічної недоброчесності. Будь-які порушення принципів академічної доброчесності тягнуть за собою відповідальність у встановленому в ХНМУ порядку (https://knmu.edu.ua/wp-content/uploads/2021/05/polog_ad-1.pdf).

Використання електронних гаджетів та інструментів штучного інтелекту допускається лише з дозволу викладача.

Політика щодо осіб з особливими освітніми потребами. Здобувачі з особливими освітніми потребами мають зв'язатися з викладачем задля розробки індивідуальної освітньої траєкторії.

Час відповіді викладача: 24 години.

Технічні вимоги до роботи на курсі:

- доступ до комп'ютера, ноутбука, планшета чи смартфона
- корпоративний обліковий запис Google з власним фото
- навички роботи з Google Workspace (Google Meet, Docs, Sheets, Slides, Forms) та Moodle
- *інші вимоги кафедри*

Технічна підтримка: АСУ (ev.shevtsov@knmu.edu.ua), Google (tehotdelknmu@gmail.com), Moodle (al.korol@knmu.edu.ua)

РЕКОМЕНДОВАНІ ДЖЕРЕЛА

Базова

1. Догляд за хворими (практика): підручник / за ред. О. М. Ковальової, В. М. Лісового, С. І. Шевченка, Т. В. Фролової та ін. — Київ: Медичне видавництво, 2023. — 512 с.
2. Догляд за хворими і медична маніпуляційна техніка: навчальний посібник / Л. М. Ковальчук, О. В. Кононов, Л. С. Савка та ін. — Київ: Медицина, 2022. — 480 с.
3. Загальний догляд за хворими: підручник / Касевич Н. М., Литвиненко В. І. — Київ: Видавництво «Медицина», 2021. — 450 с.
4. Lewis's Medical Surgical Nursing, 12th Ed. / Mariann M. Harding, Jeffrey Kwong, Debra Hagler, Courtney Reinisch. — Elsevier, 2022. — 1824 с.
5. Brunner & Suddarth's Textbook of Medical Surgical Nursing, 15th Ed. / Janice L. Hinkle, Kerry H. Cheever, Kristen J. Overbaugh. — Wolters Kluwer, 2021. — 2352 с.

Допоміжна

1. Догляд за хірургічними хворими: навчально методичний посібник / І. А. Шумейко, О. В. Лігоненко, І. О. Чорна та ін. — Полтава: Полтавське видавництво, 2023. — 320 с.
2. Медичний догляд за тяжкохворими та післяопераційними пацієнтами: навчальний посібник / С. Г. Шаповал. — Київ: Медицина, 2024. — 384 с.
3. EORNA Best Practice for Perioperative Care – Edition 2023. — European Operating Room Nurses Association (EORNA), 2023. — 600 с.
4. Oxford Handbook of Surgical Nursing / ed. Rosie Pudner. — Oxford University Press, 2023. — 450 с.
5. Schwartz's Principles of Surgery, 12th Ed. / ed. Seymour I. Schwartz. — McGraw Hill Education, 2022. — 2000 с.

Інформаційні ресурси

Положення про запобігання, попередження та врегулювання випадків, пов'язаних із сексуальними домаганнями і дискримінацією у ХНМУ — Наказ ХНМУ № 305 від 27.08.2019. https://knmu.edu.ua/wp-content/uploads/2021/05/polog_sex.pdf?utm_source=chatgpt.com

Положення про організацію інклюзивного супроводу освітнього процесу у ХНМУ — затверджено у 2024 р. https://knmu.edu.ua/wp-content/uploads/2024/02/polog_org_incl-suprov.pdf?utm_source=chatgpt.com

Положення про організацію інклюзивного навчання у ХНМУ — про організацію навчання здобувачів із особливими освітніми потребами. https://knmu.edu.ua/wp-content/uploads/2021/12/proekt_polog_inkl_navch.pdf?utm_source=chatgpt.com

Положення про академічну доброчесність та етику академічних взаємовідносин у ХНМУ https://knmu.edu.ua/wp-content/uploads/2022/01/polog_ad.pdf?utm_source=chatgpt.com.

Положення про Комісію з академічної доброчесності, етики, управління конфліктами ХНМУ
https://knmu.edu.ua/wp-content/uploads/2021/11/pol_komis_ad.pdf?utm_source=chatgpt.com

Порядок проведення занять з поглибленого вивчення здобувачами освіти окремих дисциплін понад обсяг навчального плану https://knmu.edu.ua/wp-content/uploads/2021/05/poriad_pogl-vyv_dysc.pdf?utm_source=chatgpt.com.

Зав. кафедри професор _____ (підпис) Віталій МАКАРОВ